

Výbuch husitské revoluce

s. 82 - 84

Kalich - symbol husitství

Situace po Husově smrti

- Čeští a moravští pánové a rytíři protestovali proti upálení Jana Husa
- **1416 - v Kostnici upálen mistr Jeroným Pražský**
a papež požadovala zastavit činnost pražské univerzity pro sympatie k Husovi
- Univerzita rozhodnutí papeže neakceptovala, naopak začala **přijímat pod obojí**
- všichni jsou si rovni a přijímají jak tělo Krista (hostii), tak i Kristovu krev (mešní víno).
- Stoupenci římskokatolické církve začali přívržencům Husa říkat **husité**, **kališníci** nebo **utrakvisté** (sub utraque - pod obojí)

*Stížný list české
a moravské šlechty
kostnickému koncilu
proti upálení Jana Husa*

Vyostření situace

- Pražští husité a prohusitská šlechta vyhánějí z kostelů katolické kněze. **Římský panovník Zikmund hrozí Václavu IV. křížovou výpravou.**
V jakém jsou oba muži příbuzenském vztahu?
- Husité se scházejí na vyvýšených místech - na horách, kde přijímají z kalicha. Mezi husity se šíří myšlenky, že má nastat konec světa
- chiliasmus.
- Král Václav IV mění definitivně svůj postoj vůči husitům **(proč?)**, zakročuje a dosazuje na Novoměstskou radnici protihusitské konšely. Ti zatýkají tamní představitele husitů.

Pražská defenestrace

- **30. 7. 1419** žádá zástup pražské chudiny v čele s kazatelem **Janem Želivským** (radikál), aby konšelé zajaté propustili. Když konšelé odmítli a vyhodili z oken do davu kámen, byla radnice dobyta a konšelé vyhozeni a pobiti. Útok vedl **Jan Žižka** → **První pražská defenestrace**
- Nové Město ovládli husité
 - **počátek revoluce!**

Novoměstská radnice

Chrám Panny Marie Sněžné, kde kázal Jan Želivský

Situace po defenestraci

- Václav IV. rozhněván, raněn mozkovou mrtvicí, o několik týdnů později umírá. **Kdo se stává jediným dědicem trůnu?**
- Zpráva o jeho smrti je znamením k dalším činům radikálů, hlavně v Praze. **Plenění kostelů, klášterů tam, kde husitům nepřáli.**
- **Nejednotnost husitů** v Českých zemích → od r. 1420 se dělí do několika svazů

Husitské svazy

1. Umírnění husité - husitské panstvo (vyšší a nižší šlechta)

- Cílem obsadit nejdůležitější úřady, provést sekularizaci (?) a přesvědčit budoucího panovníka, aby uznal **společný husitský program** (viz dále)
- Když se ukázalo, že Evropa nepřijme husitské názory, chtěli alespoň autonomní postavení v rámci římské církve. **Na úplné zpřetrhání svazků s římskou církví nikdy nepomýšleli.** Souhlasili s rovností všech křesťanů při bohoslužbách, ale ne v politickém životě (proč?).

Na Moravě neměli husité zprvu příznivce. Velká města (která?) zůstávala německá a katolická. Podobně i v H. a D. Lužici, Slezsku a také v některých velkých českých městech - **Č. Budějovice, Plzeň.**

Husitské svazy

2. Radikálové - snaha učinit boží zákon jedinou normou mezilidských vztahů, bez ohledu na reálné podmínky (doslovné naplnění by vedlo ke zhroucení tehdejší společnosti)

a) Táboři (hradiště hory Tábor). Původním záměrem husitská obec, která by žila ve shodě s božím zákonem. Omezen soukromý majetek (pověstné kádě), později vybírají poplatky od okolních vsí. Nakonec vojensko-řemeslnické středisko → pevnost. Včele kněží, vojenské záležitosti na starosti **hejtmani** (zde vynikal jednooký válečník Jan Žižka)

b) Orebíté (východočeští husité, Oreb u Třebechovic u Hradce Králové). Po neshodách s Táboři v r. 1423 odchází Žižka sem. **Po jeho smrti v r. 1424 si říkají Sirotci**. Pravdu božího zákona chtěli uskutečnit silou.

c) Severočeští husité (Žatec, Louny...) - spolupráce s Táboři

Husitské svazy a jejich program

3. Pražané - samostatný husitský proud, uprostřed mezi umírněnými a radikály. Spolupracovali s umírněnými husity. Nejsilnější postavení měla Praha na začátku revoluce, kdy stála v čele husitských sil (1. a 2. křížová výprava). Kněží **Jakoubek ze Stříbra** a jeho žák **Jan Rokycana**.

Společný husitský program: v r. 1420 přijat v Praze program pod názvem **4 pražské články (artikuly)**

1. **Přijímat pod obojí způsobou** (podávání z kalicha)
2. Žít podle božího zákona - zakázáno hřešit, trestat smrtelné hříchy...
3. Svoboda kázání božího slova → volná propagace husitských myšlenek
4. Pro duchovenstvo zákaz vlastnit pozemkový majetek